

Original Research / Özgün Araştırma

Hemşirelik Öğrencilerinde Menstruasyon Tutumunun Genital Hijyen Davranışlarına Etkisi

The Effect of Menstrual Attitude on Genital Hygiene Behaviors of Nursing Students

Ruken Yağız Altıntaş¹, Sümeyye Bakır^{*2}, İrem Gül³, Necla Süer⁴, Oya Kavlak⁵

ABSTRACT

Aim: This study aimed to determine the effect of the menstrual attitudes of female nursing students on their genital hygiene behaviors. **Methods:** The cross-sectional study was conducted with 341 female student in the 2019-2020 academic year. The data were collected by "Personal Information Form", "Genital Hygiene Behavior Scale" and "Menstruation Attitude Scale". Descriptive statistics, OneWayAnova test, correlation and regression analysis methods were used in analyzing the data. **Results:** In this study 78,9 of the respondents were 20 years and above, 39,9% of them were in the first class. Most of them (64,5%) were lived in the dormitory. It was determined that the mean total score of the students on the Menstrual Attitude Scale was 93,31±10,27 and genital hygiene behaviors scale was 95,50±9,42. It was found that there is a positive relationship between the perception of menstruation as a natural phenomenon and genital hygiene behaviors and menstrual hygiene. As a result of the regression analysis, it was found that the number of pads used was effective on general hygiene behavior and awareness of abnormal findings, while the length of menstruation and the number of pads were effective on menstrual hygiene. **Conclusion:** It was found that students' perception of menstruation as a natural phenomenon positively affected their menstrual hygiene behavior. Accordingly, it is thought that positive attitudes about menstruation from the first experience will positively affect the general health status of women in all life periods.

Key words: Genital hygiene, menstruation, student, attitude

ÖZET

Amaç: Bu araştırma hemşirelik bölümünde okuyan kız öğrencilerin menstruasyon tutumlarının genital hijyen davranışları üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Kesitsel türde yapılan araştırmaya, 2019-2020 eğitim yılında olan 341 öğrenci katılmıştır. Veriler kişisel bilgi formu, Genital Hijyen Davranışları Ölçeği ve Menstruasyon Tutum Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, OneWayAnova testi, korelasyon ve regresyon analiz yöntemleri kullanılmıştır. **Bulgular:** Araştırmaya katılan öğrencilerin %78,9'u 20 yaş ve üstünde, %39,9'u birinci sınıfta ve %64,5'i yurtdışı yaşamaktadır. Öğrencilerin Menstrual Tutum Ölçeği toplam puanı 93,31±10,27, Genital Hijyen Davranışları Ölçeği toplam puanı 95,50±9,42 olarak bulunmuştur. Çalışmamızda menstruasyonun doğal bir olgu olarak görülmesi ile genital hijyen davranışları ve adet hijyeni arasında olumlu ilişki olduğu saptanmıştır. Regresyon analizi sonucunda kullanılan ped sayısının genel hijyen davranışı ve anormal bulgu farkındalığı üzerinde etkili olduğu, menstruasyon uzunluğu ve ped sayısının ise adet hijyeni üzerinde etkili olduğu bulunmuştur. **Sonuç:** Öğrencilerin menstruasyonu doğal bir olgu olarak görmesinin adet hijyeni davranışlarının olumlu etkilediği bulunmuştur. Bu doğrultuda ilk deneyimden itibaren menstruasyonla ilgili kazandırılacak olumlu tutumların, kadınların tüm hayat dönemlerinde genel sağlık durumunu olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Genital hijyen, menstruasyon, öğrenci, tutum

Received / Geliş tarihi: 02.05.2021, Accepted / Kabul tarihi: 10.07.2021

¹Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İZMİR (ORCID: 0000-0001-7299-8349)

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İZMİR (ORCID: 0000-0003-3141-9042)

³Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İZMİR (ORCID: 0000-0002-9391-2409)

⁴Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Hemşire, İZMİR (ORCID: 0000-0001-5849-7062)

⁵Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İZMİR (ORCID: 0000-0003-3242-5313)

*Address for Correspondence / Yazışma Adresi: Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir -TÜRKİYE,

E-mail: sumeyyebakir35@gmail.com

Tel: +90 232 3115540 / +90 531 2081697

Altıntaş RY, Bakır S, Gül İ, Süer N, Kavlak O. Hemşirelik Öğrencilerinde Menstruasyon Tutumunun Genital Hijyen Davranışlarına Etkisi. TJFMPC, 2021;15(3): 568-575.

DOI: 10.21763/tjfm.931262

GİRİŞ

Üreme çağının simgesi olan menarş, doğal bir süreçtir ve dünya popülasyonunun yarısı bu süreci yaşamaktadır.^{1,2} Menstruasyon, sosyal ve kültürel özelliklere bağlı olarak her toplumda farklı bir şekilde algılanmakta ve yaşanmaktadır.³ Geçmişten günümüze kadar birçok farklı toplumda doğa üstü bir olay, patolojik bir durum veya menstruasyon döneminde kadınların günlük rutin işleri yapmamasını gerektiren olumsuz bir durum olarak düşünülmüştür.⁴ Türk toplumunda ise menstruasyon genel olarak “kirlenmek” ya da “hastalanmak” olarak isimlendirilmektedir.⁵ Kadınların menstruasyona ilişkin tutumlarını bireysel bilgiler, yaş, deneyimler, mitler, gelenekler, sosyal öğrenme ve kültürel inançlar vb. etkilemektedir.⁶ Ülkemizde 586 kadın ile yapılan bir çalışmada, kadınların %64,2’si menstruasyonu olumsuz bir deneyim olarak tanımlamıştır.⁷ 14-17 yaş grubundaki kız öğrenciler ile yapılan bir çalışmada, ilk menstrual deneyimini olumsuz olarak değerlendiren kızların büyük çoğunluğunun menstruasyona ilişkin sonraki görüşlerinin de olumsuz olduğu, daha önce menarş ilişkili bilgi alan kızların ilk deneyim ve sonraki tutumlarının olumlu olduğu bulunmuştur.⁸ 34 farklı ülkeden 53 kadın ile yapılan odak grup görüşmelerinde ilk menstruasyon deneyiminde annenin verdiği tepkinin önemli olduğu ve kültürel ve dini faktörlerin kadınların menarş reaksiyonlarında etkili olduğu saptanmıştır.⁹

Kültürel olarak menstruasyonun “hijyenik bir kriz” olarak görülmesi eğilimi, kirli bir durum algısını desteklese de hijyenik uygulamaların artırılması bir çözüm yolu olarak görülmüştür.¹⁰ Hennegan ve ark. yaptıkları meta analizde, düşük ve orta gelirli ülkelerdeki kadınların menstrual deneyimlerinin fiziksel ve psikolojik sağlıklarını etkilediğini belirtmişlerdir.¹¹ Torondel ve ark. yaptıkları çalışmada, yetersiz menstrual hijyen uygulamaları ile bakteriyel vajinozis ve kandida gibi enfeksiyonlar arasında güçlü ilişki olduğu bulunmuştur.¹² Uskul yaptığı çalışmada, kadınların büyük çoğunluğunun menstruasyonun üreme ve cinsellik için ne anlama geldiğini öğrenmek yerine öncelikle hijyenik menstrual ürünleri nasıl kullanacaklarını ve yöneteceklerini öğrenmekle uğraştıklarını belirtmiştir.⁹ Literatürde öğrenciler ile yapılan çalışmalar genital hijyen uygulamaları ve genital hijyen davranışları düzeyi üzerine odaklanmaktadır.¹³⁻¹⁵ Bu doğrultuda çalışmamızda hemşirelik bölümünde okuyan kız öğrencilerin menstruasyon tutumlarının genital hijyen davranışları üzerine etkisi olup olmadığının araştırılması amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Örneklem

Araştırma kesitsel türde bir araştırma olup evrenini, 2019-2020 eğitim öğretim yılı mart ayında Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi’nde kayıtlı olup öğrenimine devam eden hazırlık sınıfı hariç 1,2,3. ve 4. sınıfta olan kız öğrenciler (N=1220) oluşturmuştur. Örneklem seçimi tabakalı rastgele örneklem yöntemi ile yapılmış ve %99 güven aralığında evreni bilinen örneklem formülü ile belirlenmiştir. Daha sonra örnekleme her tabakadan (1.,2.,3. ve 4. sınıf öğrencileri) kaç öğrenci yer alacağı hesaplanmış ve 376 öğrenciye ulaşılması hedeflenmiştir. Çalışma konusunun katılımcıların kişisel mahremiyetine yönelik sorular içermesi nedeni ile bazı katılımcılar çalışmaya katılmayı reddetmiştir. Çalışmaya katılmayı 346 öğrenci kabul etmiştir. Kontrol aşamasında beş anket formunda eksiklikler olduğu için çıkarılmıştır. Çalışma 341 veri ile tamamlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Veriler yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından hazırlanan formda öğrencilerin; sosyo-demografik özellikleri ve menstruasyon özelliklerini sorgulayan 8 soru yer almaktadır.

Genital Hijyen Davranışları Ölçeği (GHD-Ö): Karahan tarafından geliştirilen ölçek, toplam 23 madde ve üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekten 23-115 arası puan alınmakta olup, yüksek puanlar genital hijyen davranışının olumlu olduğunu göstermektedir. Ölçeğin cronbach alfa değeri 0,80 olarak saptanmıştır.¹⁶ Çalışmamızda ölçeğin cronbach alfa değeri 0,81 olarak bulunmuştur.

Menstruasyon Tutum Ölçeği (MTÖ): Kulakaç ve ark. tarafından Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği yapılan ölçeğin 33 maddesi ve 5 alt boyutu bulunmaktadır. Ölçek likert tiptedir (1-7 puan).¹⁷ MTÖ’den alınan puanların yüksek olması, menstruasyon tutumunun “olumlu” olduğunu göstermektedir. Çalışmamızda ölçeğin cronbach alfası 0,70 olarak bulunmuştur.

İstatistiksel Analiz

Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 23.0 paket programı kullanılmıştır. Daha sonra verilerin normal dağılıma uygunluğu araştırılmıştır. Tanımlayıcı istatistiklerden sayısal değişkenler için ortalama, standart sapma, minimum, maksimum; kategorik değişkenler için sayı ve yüzde verilmiştir. Bağımsız iki grup arasında

sayısal değişkenlerin karşılaştırmalarında normal dağılım sağlandığı için bağımsız t testi, ikiden fazla grupta ise OneWayAnova testi uygulanmıştır. Ölçekler arasındaki ilişki için Pearson Korelasyon analizi ve ilişki saptanan parametreler için regresyon analizi yapılmıştır.

Etik Hususlar

Araştırmanın yapılabilmesi için Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 27.02.2020 tarihli 02/08 karar sayılı 551 nolu protokol ile etik kurul izni alınmıştır. Öğrencilere anketi yanıtlamadan önce bilgilendirilmiş onam formu ile yazılı ve sözlü açıklama yapılmıştır. Onam belgesinde çalışmanın amacı, yöntemi, hedefleri ve olası tehlikeleri, bireylerin araştırmaya katılma ya da

ayrılma konusunda tamamen serbest oldukları açıklanmıştır.

BULGULAR

Sosyo-demografik ve Menstruasyona İlişkin Özellikler

Çalışma 341 öğrenci ile tamamlanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin % 78,9'u 20 yaş ve üstündedir ve % 39,9'u birinci sınıfta okumaktadır. Ailesinin gelir durumunu gelir gidere denk olanlar öğrencilerin %75,1'ini oluşturmaktadır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu yurtda yaşamaktadır. Çalışmamıza katılan öğrencilerin ortalama menstruasyon sıklığı (gün) 29,41±6,68, menstruasyon süresi (gün) 5,51±1,14, kullandıkları ped sayısı 4,10±1,47 olarak belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı

<i>Değişkenler</i>	<i>Sayı (n)</i>	<i>%</i>
Yaş		
19 yaş ve altı	72	21,1
20 yaş ve üstü	269	78,9
Sınıf		
1. sınıf	136	39,9
2. sınıf	78	22,9
3. sınıf	61	17,9
4. sınıf	66	19,3
Ailenin Gelir Durumu		
Gelir gidere az	55	16,1
Gelir gidere denk	256	75,1
Gelir gidere fazla	30	8,8
En uzun yaşadığı yer		
Büyükşehir	105	30,8
İl	42	12,3
İlçe	141	41,3
Köy	53	15,6
Birlikte Yaşadığı Kişiler		
Aile	83	24,3
Yurt	220	64,5
Arkadaş	26	7,6
Diğer	12	3,6
Toplam	341	100
	(X±SS Min-Max)	
Ortalama Menstruasyon Sıklığı (gün)	29,41±6.68 (2-90)	
Menstruasyon Süresi (gün)	5,51±1,14 (2-10)	
Kullanılan Ped Sayısı (adet)	4,10±1,47 (1-11)	

Menstruasyon Tutumu ve Genital Hijyen Davranışlarına İlişkin Özellikler

Çalışmaya katılan öğrencilerin ölçek toplam ve alt boyut puan ortalamaları tablo 2'de yer almaktadır. MTÖ toplam puan ortalaması 93,31±10,27, GHD-Ö toplam puanı 95,50±9,42

olarak bulunmuştur. Ölçekler arasında yapılan Pearson Korelasyon analizinde MTÖ doğal bir olgu boyutu ile ve GHD-Ö ve Adet Hijyeni (AH) alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki bulunmuştur (r=0,116, p=0,032; r=0,137, p=0,011).

Tablo 2. Araştırmaya katılan öğrencilerin Genital Hijyen Davranışları ve Menstruasyon Tutum Ölçeği toplam ve alt boyut puan ortalamalarına ilişkin bulgular

Ölçek ve Boyutları	Min-Maks	X±SS
Genel Hijyen	33,00-66,00	49,36±5,01
Menstrual Hijyen	21,00-40,00	34,45±3,92
Anormal Bulgu farkındalığı	4,00-15,00	11,68±2,37
Genital Hijyen Davranışları Ölçeği	68,00-115,0	95,50±9,42
Güçsüz bırakan bir olgu	17,00-51,00	33,00±6,10
Rahatsız edici bir olgu	8,00-29,00	17,38±3,94
Doğal bir olgu	10,00-25,00	18,99±2,89
Fark etme/sezinleme	5,00-20,00	10,31±2,85
Menstruasyonun etkilerini inkar	11,00-28,00	19,39±2,75
Menstruasyon Tutum Ölçeği	64,00-119,0	93,31±10,27

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyodemografik özelliklerinden okumakta olduğu sınıf ve GHD-Ö toplam ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). GHD-Ö ve AH alt boyutu ile ailenin gelir durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($p<0,05$) (Tablo 3). Öğrencilerin okuduğu sınıf değişkeni ile MTÖ Rahatsız Edici Bir Olgu ve Menstruasyonun

Olacağını Önceden Fark Etme/Sezinleme alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). MTÖ Güçsüz Bırakan Bir Olgu ve ailenin gelir durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). MTÖ Menstruasyonun Olacağını Önceden Fark Etme/Sezinleme alt boyutu ve birlikte yaşanan kişiler değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$) (Tablo 4).

Tablo 3. Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile genital hijyen davranışları ölçeği toplam ve alt boyut puan ortalamalarının karşılaştırılması

	Değişkenler		Min-Maks	X±SS	Test Değeri	p
Genital Hijyen Davranışları Ölçeği	Sınıf	1. sınıf	68,00-114,00	93,76±8,99	12,58*	0,00**
		2. sınıf	70,00-115,00	93,28±9,92		
		3. sınıf	77,00-113,00	95,95±8,52		
		4. sınıf	80,00-115,00	101,31±8,11		
	Gelir Durumu	Gelir giderden az	75,00-112,00	92,61±9,60	3,40*	0,03**
		Gelir gidere denk	68,00-115,00	95,92±9,39		
		Gelir giderden fazla	82,00-109,00	97,26±8,54		
Genel Hijyen Boyutu	Sınıf	1. sınıf	33,00-60,00	48,52±4,89	11,30*	0,00**
		2. sınıf	38,00-60,00	48,16±5,18		
		3. sınıf	39,00-59,00	49,57±4,79		

		4. sınıf	40,00-60,00	52,30±4,05		
Menstrual Hijyen Boyutu	Sınıf	1. sınıf	21,00-40,00	33,94±3,75	7,29*	0,00**
		2. sınıf	23,00-40,00	33,70±4,31		
		3. sınıf	26,00-40,00	34,49±3,49		
		4. sınıf	26,00-40,00	36,36±3,62		
	Gelir Durumu	Gelir giderden az	21,00-40,00	33,30±4,51	3,07*	0,048**
		Gelir gidere denk	25,00-40,00	34,62±3,73		
Gelir giderden fazla		23,00-40,00	35,13±4,12			
Anormal Bulgu Farkındalığı Boyutu	Sınıf	1. sınıf	5,00-15,00	11,29±2,35	5,60*	0,01**
		2. sınıf	4,00-15,00	11,41±2,51		
		3. sınıf	7,00-15,00	11,88±2,00		
		4. sınıf	6,00-15,00	12,65±2,29		

* OneWayAnova Testi

**p<0,05

Tablo 4. Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile Menstrual Tutum Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

	Değişkenler		Min-Maks	X±SS	Test Değeri	p
Rahatsız edici bir olgu boyutu	Sınıf	1. sınıf	8,00-29,00	16,46±3,86	4,82*	0,03**
		2. sınıf	8,00-27,00	17,60±4,05		
		3. sınıf	10,00-27,00	18,44±3,77		
		4. sınıf	11,00-27,00	18,06±3,79		
Fark etme/sezinleme boyutu	Sınıf	1. sınıf	5,00-20,00	10,86±3,09	3,19*	0,24**
		2. sınıf	5,00-17,00	9,94±2,77		
		3. sınıf	6,00-18,00	10,21±2,62		
		4. sınıf	5,00-17,00	9,71±2,46		
	Birlikte Yaşadığı Kişiler	Aile	5,00-20,00	10,79±2,94	3,80*	0,10**
		Yurt	5,00-18,00	10,33±2,84		
		Arkadaş	5,00-13,00	8,65±2,24		
		Diğer	6,00-16,00	10,33±2,64		

* OneWayAnova Testi

**p<0,05

Menstruasyon Tutumunun Genital Hijyen Davranışları Üzerine Etkisine Ait Özellikler

Menstruasyon özelliklerinin genital hijyen davranışlarının genel hijyen alışkanlıkları ve adet hijyeni boyutu üzerindeki etkisini araştırmak üzere yapılan basit regresyon analizinde kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur (F=3,543, p<0,05; F=9,544; p<0,05). Kullanılan ped sayısının, genital hijyen davranışlarının genel hijyen alışkanlıkları ve adet hijyeni boyutu üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğu belirlenmiştir (t=3.066, p<0,05; t=4,757, p<0,05). Menstruasyon özelliklerinin genital hijyen davranışları üzerindeki etkisini araştırmak üzere

yapılan basit regresyon analizinde kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur (F=7,307; p<0,05). Kullanılan ped sayısının, genital hijyen davranışları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğu belirlenmiştir (t=4,310, p<0,05). Menstruasyon özelliklerinin genital hijyen davranışlarının anormal bulgu farkındalığı boyutu üzerindeki etkisini araştırmak üzere de basit regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan regresyon analiz sonucuna göre, kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur (F=3,448; p<0,05). Kullanılan ped sayısının, genital hijyen davranışlarının anormal bulgu farkındalığı boyutu üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir (t=2,809, p<0,05) (Tablo 5).

Tablo 5. Menstruasyon özelliklerinin genital hijyen davranışları ve menstruasyon durumu üzerindeki etkisinin regresyon analizi sonuçları

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	SH	Beta	t	p	F	Model (p)	Adjusted R2
Genel Hijyen	Sabit	48,002	2,051	-	23,404	0,000	3,543	0,015*	0,022
	Ortalama siklus uzunluğu	0,026	0,046	0,031	0,573	0,579			
	Menstruasyon uzunluğu	-0,352	0,216	-	-1,348	0,179			
	Kullanılan ped sayısı	0,612	0,199	0,164	3,066	0,002*			
Menstrual Hijyeni	Sabit	32,773	1,430	-	22,926	0,000	9,544	0,000*	0,069
	Ortalama siklus uzunluğu	0,052	0,032	0,086	1,652	0,099			
	Menstruasyon uzunluğu	-0,474	0,182	-	-2,605	0,010*			
	Kullanılan ped sayısı	0,661	0,139	0,248	4,757	0,000*			
Genital Hijyen Davranışları Ölçeği	Sabit	90,851	3,601	-	25,231	0,000	7,307	0,000*	0,052
	Ortalama siklus uzunluğu	0,112	0,080	0,074	1,406	0,161			
	Menstruasyon uzunluğu	-0,892	0,459	-	-1,946	0,053			
	Kullanılan ped sayısı	1,510	0,350	0,227	4,310	0,000			
Anormal Bulgu Farkındalığı	Sabit	10,077	0,865	-	11,650	0,000	3,448	0,017*	0,021
	Ortalama siklus uzunluğu	0,034	0,019	0,094	1,763	0,079			
	Menstruasyon uzunluğu	-0,066	0,110	-	-0,599	0,549			
	Kullanılan ped sayısı	0,236	0,084	0,150	2,809	0,005*			

*p<0,05

TARTIŞMA

Menstruasyon kavramı, kadınlar arasında en çok paylaşılan deneyimlerden biri olmasına rağmen sosyal ve kültürel özelliklere bağlı olarak her toplumda farklı bir şekilde algılanmaktadır.^{2,3} Çalışmamızda öğrencilerin MTÖ toplam puan ortalaması $93,31 \pm 10,27$ olarak bulunmuştur. 584 hemşirelik öğrencisi ile yapılan bir çalışmada, MTÖ toplam puan ortalaması $96,33 \pm 8,98$ olarak bulunmuştur.¹⁸ Çalışmamıza katılan öğrencilerin menstruasyon tutumunun olumlu olduğu söylenebilir. Garg ve ark., menstruasyon ile ilgili eğitimin menarştan çok önce başlayan ve sonra da devam eden uzun vadeli, sürekli bir süreç olarak düşünüldüğünü önermektedirler.¹⁹ Eğitim hayatı boyunca menstruasyonun fizyolojik, psikolojik ve çevresel özelliklerine ilişkin aldıkları bilgiler doğrultusunda hemşirelik öğrencilerinin olumlu bir tutum sergilemesi beklenen bir sonuçtur. Çalışmamızda öğrencilerin menstruasyonu doğal bir olgu olarak görmesinin genital hijyen ve adet hijyeni davranışlarını olumlu etkilediği saptanmıştır. Gana'da yapılan çalışmada, menstruasyon hakkında bilgi düzeyi arttıkça, menstruasyon hijyeni ile ilgili olumlu uygulamaların arttığı saptanmıştır.²⁰ Menstruasyonun doğal bir olgu olarak kabul edilmesi ve okullarda verilen eğitimin bu yönde şekillendirilmesi, menstruasyonla ilgili ev, okul ve iş ortamında karşılaşılan güçlüklerle baş edilmesinde ve enfeksiyonların önlenmesinde bir çözüm yolu olarak düşünülebilir. Araştırmaya katılan öğrencilerin GHD-Ö toplam puanı $95,50 \pm 9,42$ olarak bulunmuştur. 173 hemşirelik öğrencisi ile yapılan diğer bir çalışmada, GHD-Ö toplam puanı $87,60 \pm 8,97$ olarak belirlenmiştir.²¹ Sağlık bilimleri alanında okuyan öğrencilerin bireysel hijyen davranışlarının olumlu olması beklenen bir durumdur. Çalışmamızda da literatür ile uyumlu olarak öğrencilerin genital hijyen davranışının olumlu olduğu saptanmıştır.

Çalışmamıza katılan öğrencilerin %63,8'i yurt ortamında barınmaktadır. Öğrencilerin GHD-Ö genel hijyen alışkanlıkları alt boyutu toplam puanı $49,36 \pm 5,01$ olarak ortalama puanın üstünde bulunmuştur. Üniversitede yurttan kalan kız öğrenciler ile yapılan bir çalışmada, herhangi bir genital enfeksiyon şikâyeti nedeniyle yardım arama davranışında bulunmayan öğrencilerin oranı %60,7 olarak saptanmıştır.²² Çalışmamızda hemşirelik öğrencilerinin genel hijyen alışkanlıkları iyi düzeyde olmasına rağmen istendik düzeyde değildir. Hemşirelerin öğrencilikten başlayarak profesyonel meslek yaşamı boyunca toplum sağlığının korunması ve geliştirilmesinde önemli rolleri bulunmaktadır. Hemşire öğrencilerin yaşadıkları ortamlarda akranlarını etkileyebilme ve eğitebilmeleri için istendik düzeyde bilgi ve alışkanlık düzeyine sahip olması gereklidir. Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerinden gelir

durumu denk ve yüksek olanların GHD-Ö toplam ve adet hijyeni alt boyut puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur. Bireysel hijyen durumunun sosyoekonomik koşullardan etkilendiği göz önüne alındığında öğrencilerin hijyen ürünlerine ulaşımının kolaylaştırılmasının genital hijyen davranışlarını olumlu etkileyebileceği düşünülmektedir. Menstrual sağlık menstrual ürünlere ulaşma, hijyenik menstrual uygulamaları sürdürme ve doktora gittiğinde rahat hissetme gibi durumları içermektedir.²³ Kore'de 383 üniversite öğrencisi ile yapılan bir çalışmada, öğrencilerin genitoüriner enfeksiyonlarla ilişkili uygun olmayan adet hijyeni uygulamaları olduğu saptanmıştır.²⁴ Çalışmamızda öğrencilerin GHD-Ö adet hijyeni alt boyut puan ortalaması $34,45 \pm 3,92$ olarak bulunmuştur. Öğrencilerin hijyenik menstrual uygulamaları yüksek oranda gerçekleştirdiği söylenebilir. Çalışmamızda kullanılan ped sayısının genital hijyen alışkanlıkları ve adet hijyeni üzerinde etkili olduğu saptanmıştır. Yeterli adet hijyenini sürdürmek için eğitim sağlamak, öğrencilerin ekonomik durumuna uygun ve alternatif adet hijyeni ürünleri hakkında farkındalık yaratmak, öğrencilerin optimal bir menstrual sağlık düzeyine ulaşmalarını kolaylaştırabilir.

SONUÇ

Çalışmamızda öğrencilerin MTÖ toplam puan ortalaması $93,31 \pm 10,27$, GHD-Ö toplam puanı $95,50 \pm 9,42$ olarak bulunmuştur. Öğrencilerin menstruasyon tutumu ve genital hijyen davranışları olumludur. Çalışmamızda öğrencilerin menstruasyonu doğal bir olgu olarak görmesinin menstrual hijyen davranışlarını olumlu etkilediği bulunmuştur. Bu doğrultuda ilk deneyimden itibaren menstruasyonla ilgili kazandırılacak olumlu tutumlar, kadınların tüm hayat dönemlerinde genel sağlık durumunu olumlu yönde etkileyecektir. Menstruasyona ilişkin olumlu bir tutum oluşturabilmek için kuşaklar arasındaki eğilim, medyanın etkisi ve tüm yaş gruplarında bilgi düzeyi gibi faktörlerin ayrı çalışmalarla değerlendirilmesi önerilebilir. Menstrual sağlık içinde hijyenik ürünlere ulaşma önemli bir faktördür. Çalışmamıza katılan öğrencilerin %63,8'inin yurt ortamında barındığı belirlenmiştir. Öğrencilerin hijyen ürünlerine ulaşımının kolaylaştırılması veya ücretsiz temininin üniversitelerce sağlanmasının menstrual sağlık ve genital hijyen düzeyinin artırılmasında kolaylaştırıcı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Can HÖ. Menstrual Siklus Bozuklukları. Şirin A, Kavlak O, editorler. Kadın Sağlığı. Nobel Tıp Kitabevleri; 2015. p. 94.
2. Litman J. Menstruation Stigma Must Stop. Period. The Public Health Advocate. 2018. Available from:

<https://pha.berkeley.edu/2018/06/05/menstruation-stigma-must-stop-period/> [erişim tarihi: 14.04.2021]

3. Ali TS, Rizvi SN. Menstrual knowledge and practices of female adolescents in urban Karachi, Pakistan. *J Adolesc.* 2010 Aug;33(4):531–41.
4. Whelan EM. Attitudes toward Menstruation. *Stud Fam Plann.* 1975;6.
5. Şenol V, Gündüz E, Öztürk A. Kayseri İlinde Adölesan Kızların Menarş ve Menstrüasyon Konusunda Bilgi Tutum ve Davranışları. *Türkiye Klinikleri Journal of Gynecology and Obstetrics*, 2010;20(2):77-83
6. Sánchez-Borrego R, García-Calvo C. Spanish women's attitudes towards menstruation and use of a continuous, daily use hormonal combined contraceptive regimen. *Contraception.* 2008 Feb;77(2):114–7.
7. Çevirme AS, Çevirme H, Karaoğlu L, Uğurlu N, Korkmaz Y. The perception of menarche and menstruation among Turkish married women: Attitudes, experiences, and behaviors. *Soc Behav Pers.* 2010;38(3):381–94.
8. Akbaş T, Sanberk İ. İlk Menstrüasyon ve Ejakülasyon Deneyimi: Hazırlık Ön Yaşantılar ve Ön Bilgilerin Cinsel Tutum ve Davranışlarla İlişkinin İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sos Bilim Enstitüsü Derg.* 2012;21(3):323–38.
9. Uskul AK. Women's menarche stories from a multicultural sample. *Soc Sci Med.* 2004 Aug;59(4):667–79.
10. Whisnant L, Zegans L. A study of attitudes toward menarche in white middle-class American adolescent girls. *Am J Psychiatry.* 1975;132(8):809–14.
11. Hennegan Id J, Shannon AK, Id JR, Schwab KJ, Melendez-Torres GJ. Women's and girls' experiences of menstruation in low- and middle-income countries: A systematic review and qualitative metasynthesis. 2019; May16;16(5):e1002803
12. Torondel B, Sinha S, Mohanty JR, Swain T, Sahoo P, Panda B, et al. Association between unhygienic menstrual management practices and prevalence of lower reproductive tract infections: a hospital-based cross-sectional study in Odisha, India. *BMC Infect Dis.* 2018 Sep;18(1):473.
13. Ünsal A. Üniversitede Okuyan Kız Öğrencilerin Genital Hijyen Davranışları. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi.*2010;5(13):80-93

14. Topuz Ş, Büyükkayacı Duman N, Güneş A. Sağlık Bilimleri Fakültesi Birinci Sınıftaki Kız Öğrencilerin Genital Hijyen Uygulamaları. *Turkish J Clin Lab.* 2015;6(3). 79-93
15. Güneri SE, Şen S, Öğrenci Hemşirelerin Genital Hijyen Uygulamaları ve Farkındalıkları. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi.*2020;7(2): 96 -101
16. Karahan N. Genital Hijyen Davranışları Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik Güvenirlik Çalışması. *İstanbul Med J.* 2017;18(3):157–62.
17. Kulakaç Ö, Öncel S, Fırat Mz, Akcan A. Menstruasyon Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *J Clin Obstet Gynecol* 2008;18(6):347–56.
18. Yılmaz B, Şahin N. Bir hemşirelik fakültesi öğrencilerinin primer dismenore sıklığı ve menstrual tutumları. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilim Derg.* 2019;12(3):426–38.
19. Garg S, Sharma N, Sahay R. Socio-cultural aspects of menstruation in an urban slum in Delhi, India. *Reprod Health Matters* 2001;9(17):16–25.
20. Ameade EPK, Garti HA. Relationship between Female University Students' Knowledge on Menstruation and Their Menstrual Hygiene Practices: A Study in Tamale, Ghana. *Adv Prev Med* ;2016:1–10.
21. Bulut A, Yigitbaş Ç, Çelik G. Hemşirelik Öğrencilerinin Perspektifinden Genital Hijyen Davranışları. *Ankara Eğitim ve Araştırma Hastan Tıp Derg.* 2019;52(3):227–32.
22. Yüksel P, Gülhan H, Şirin F, Uygun H, Bilgiç D. Üniversitede Yurtta Kalan Kız Öğrencilerin Genital Hijyen Davranışları ve Sağlık Sonuçları. *Acibadem Univ Sağlık Bilim Derg* 2020;3(3):478 - 485.
23. Mostafa I. The Real Period Stain: Menstrual Stigma and Its Pressures in South Asia. 2019 Available from: <https://digitalcommons.augustana.edu/celebrationoflearning/2019/presentations/3>[erişim tarihi:14.04.2021]
24. Kim KM, Choi JS. Female university students' menstrual-hygiene management and factors associated with genitourinary-tract infections in Korea. *Women Heal.* 2020 May ;60(5):559–69.